

F. Lira
 Maarif vekâleti
 601 Yeni teşkil olunan vilâyet ve kazalar masrafları 3 520
 BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Nafia vekâleti
 653 Yeni teşkil olunan vilâyet ve kazalar masrafları 4 288
 BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 Muvakkat ikinci maddeyi reye arz ediyorum.
 Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.
 BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.
 BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 Lâyihamın heyeti umumiyesini açık reye arz ediyorum.

14 — *Munzur vilâyeti teşkilât ve idaresi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Millî Müdafaa, Adliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/304) [1]*

DAHİLİYE V. ŞÜKRÜ KAYA (Muğla) — Tunceli adı ile şimdi teşkil edilecek vilâyetin ve o bölgenin eski ismi Dersimdir. Dersim, eski zamanda da muayyen bir mıntakaya verilmiş bir isim değildir. Fakat bu günkü idare bakımına göre Dersimin mesahai sathiyesi, uzunluk itibarile 90, genişlik itibarile 60 olarak heyeti umumiyesi 450 - 500 kilometredir. Yüksek dağları, derin dereleri ve geniş vadileri vardır ve bu bölgenin kısmı azamî taşlık ve kayalıktr. sâkinleri 65 - 70 bin nüfustan ibarettir. Aslen Türk unsuruna mensub bir kitledir. Bu bölgenin ilk Türk tarihinde resmî olarak teması Şah İsmail ile Yavuz Sultan Selimin muharebeleri zamanına tesadüf ediyor. Ondan sonra memleketin bir çok kısımlarındaki usulü idare gibi o da yerli ağalara ve beylere verilerek idare olunuyordu. Tanzimatta vilâyet teşkilâtı yapıldığı zaman burada da vilâyet teşkil ediliyor. Fakat her nasılsa, ihmal, Dersimi olduğu gibi bırakıyor. Bu gün oranım içtimaî teşkilâtı kurunu vüstaî bir teşkilâttir. Yani bir takım parçalara ayrılmıştır. Bunlar, hususatı medeniye, hukukiye ve hatta cezaiyelerini kendi aralarında görürler. Bu gün burası 91 aşirete münkasemdir. 1876 dan bu güne kadar muhtelif zamanlarda Dersim üzerine 11 harekâtı askeriye yapılmıştır. Halkı cahil, bir az da top-

rağm fakirliği dolayısıyla halkı fakir olur ve eli de silâhlı bulunursa tabii böyle bir yerde vukuat eksik olmaz. Böyle yerler her medenî memlekette bulunabilir. Fransada, İtalyada, Yunanistanda da böyle yerler vardır. Aşağı yukarı her memleketin elinde böyle geri kalmış yerleri vardır. Burada zuhur eden vukuatlar müteaddid harekâtı askeriye icab ettirmiş, yukarıda da arzettiğim gibi 1876 senesindenberi bu güne kadar muhtelif tarihlerde muhtelif kuvvetlerle on bir harekâtı askeriye yapılmıştır. Fakat bu harekâtı askeriye muayyen bir gayeyi istihdaf ettiği için asker geri alınmış, asıl harekâtı askeriye icab ettiren hastalık, ne tahlil ve ne de tedavi edilmiştir. Yalnız hafifletilmiştir. Cümhuriyet devrinin, şiarı, memleketin esaslı ihtiyaclarını esasından tedavi etmek ve asıl hastalığı tedavi eylemek olduğu için burada da medenî usullerle bir tedbir düşündü ve bu programile memleketin her yerinde olduğu gibi buraların da Cümhuriyetin feyizlerinden istifade etmesini temin edecektir. Şimdi müzakere edilecek kanun bu kanundur. Orada anormal bir şey yoktur. Efkârı umumiyeye arz etmek isterim ki, memleketimizde anormal bir vaziyet yoktur.

BAŞKAN — Heyeti umumiyesi hakkmda başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Tunceli vilâyetinin idaresi hakkında kanun İdarî kısım

MADDE 1 — Tunceli vilâyetine ordu ile irtibatı baki kalmak ve rütbesinin salâhiyetini haiz bulunmak üzere korkomutan rütbesinde bir zat vali ve kumandan seçilir.

Vali ve kumandan usulü veçhile Millî Müdafaa vekâletinin muvafakati alınmak şartile Dahiliye vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyeti kararile tayin olunur.

Bu vali ve kumandan teşkil edilen Dördüncü umumî müfettisliğin de umumî müfettisidir.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Vali ve kumandan vilâyet umur ve muamelâtında ve vilâyet memurları hakkmda vekillerin kanunen haiz oldukları bütün salâhiyetleri haizdir.

Vali ve kumandan lüzum gördüğü takdirde vilâyeti teşkil eden kaza ve nahiyelerin hudud ve merkezlerini değiştirir ve keyfiyeti Dahiliye vekâletine bildirir.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu vilâyetlerin kaza kaymakamları ve nahije müdürleri usulü dairesinde Millî Müdafaa vekâletinin muvafakati almdık-

[1] 58 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.